

22.2.2016

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om statens rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt.

Givare av utlåtande
Gard Larpes
Ledande offentligt rättsbiträde
Ålands rättshjälpsbyrå

Utlåtande

1. Rättshjälpsdistrikt.

Rättshjälpsdistriktens förvaltningens strukturförändring till 6 distrikt, kan inte anses vara en fungerande modell, då Åland på grund av sin språkliga och geografiska isolering borde utgöra en egen skild 7:e distrikt.

1.1. Ämbetsspråket är enbart svenska på Åland

Statliga ämbetsverk på Åland såsom Ålands rättshjälpsbyrå, inklusive rättshjälpsverksamheten och allmänna intressebevakningen samt dess personal och kundunderlaget är enkom svenskspråkiga.

Ledarskapets och förvaltningens svensk språkighet tryggas enbart genom den finns på Åland.

1.2. Åland som en inte självständig byrå som en del i en större distriktbyrå.

Distriktbyrån skulle delvis bestå av en enbart svenskspråkig enhet/byrå (Åland), samt distriktbyråns övriga enheter skulle vara två språkiga. Då skulle distriktbyrån ha enbart ett gemensamt ämbetsspråk dvs Svenska. Distriktets ämbetsspråk skulle inte kunna vara finska utan skulle bli svenska (annars saknas internt gemensamt ämbetsspråk). Distriktets byråchef och dess sekreterare måste behärska svenska utmärkt, för att kunna sköta Åländska personalens och verksamhetens åtaganden.

Nuvarande effektiviserings fördelar skulle förloras.
Förvaltningens samtliga handlingar skulle behöva vara på svenska (Då ämbetsspråket på Åland är enbart svenska), och sannolikt även på finska pga tvåspråkiga distriktens finskspråkiga personalens önskemål.

Distriktbyrån skulle inte alls klara av gällande språkraven för att verksamheten på Åland skulle vara tryggad. Samt förvaltningen skulle inte alls klara av att uppfylla arbetsskyddets samt lagens övriga minimikrav.

1.2.1. Ändringsförslag i lagtext

1:3 paragraf sista mening ändras till:

"Rättshjälps- och intressebevakningsbyrån på Åland ska ha ett ledande offentligt rättsbiträde, minst en allmän intressebevakare samt ett behövt antal offentliga rättsbiträden, allmänna intressebevakare samt övrig personal."

1.3. Åland som en självständig byrå som en del i en större distriktbyrå.

Distriktbyrån skulle inte bestå av en enbart svenskspråkig enhet (Åland), utan skulle istället kunna handhåva vissa funktioner åt Ålandsrättshjälpsbyrån enligt skild överenskommelse och enligt vad som skulle ge effektiviserings fördelar, Enbart Byrån på Åland skulle vara svenskspråkig med svenska som ämbetsspråk. Distriktets ämbetsspråk skulle kunna vara finska, men Distriktbyrån skulle behöva använda Svenska vid kontakter med Ålandsrättshjälpsbyrå (Såsom idag). Distriktets byråchef och dess sekreterare måste behärska svenska utmärkt, för att kunna sköta Åländska personalens och verksamhetens åtaganden.

Vissa effektiviserings fördelar skulle erhållas.

Ålandsrättshjälpsbyråns förvaltningens samtliga handlingar skulle behöva vara på svenska (Då ämbetsspråket på Åland är enbart svenska).

Distriktbyrån skulle i viss mån inte klara av gällande språkkraven för att verksamheten på Åland skulle vara tryggad. Samt förvaltningen skulle i viss mån inte klara av att uppfylla arbetsskyddets samt lagens övriga minimikrav. Ålands rättshjälpsbyråns ämbetsverkets byråchef skulle ha vissa möjligheter att komplettera Distriktbyråns brister så att verksamheten på Åland skulle vara tryggad.

1.3.1. Ändringsförslag i lagtext

1:2 paragraf, nytt sista moment:

"Rättshjälps- och intressebevakningsbyrån på Ålands ledande offentliga rättsbiträde utnämnes av direktören för distriktet. Ledande offentliga rättsbiträde på Rättshjälps- och intressebevakningsbyrån på Åland utnämner övrig personal inom Rättshjälps- och intressebevakningsbyrån på Åland, om inte något annat bestäms om utnämningsbehörigheten genom förordning av justitieministeriet. Ledande offentliga rättsbiträdet för Rättshjälps- och intressebevakningsbyrån på Åland fastställer byråns arbetsordning, och avgör övriga ärenden som gäller Rättshjälps- och intressebevakningsbyrån på Åland, förutsatt att det inte bestäms i lag eller förordnas i arbetsordning att ärendena ska överlämnas till någon annan tjänsteman för avgörande."

1:3 paragraf sista mening ändras till:

"Rättshjälps- och intressebevakningsbyrån på Åland ska ha ett ledande offentligt rättsbiträde, minst en allmän intressebevakare samt ett behövt antal offentliga rättsbiträden, allmänna intressebevakare samt övrig personal."

1.4. Åland som 7:nde distrikt

Distriktbyrån Ålands rättshjälpsbyrå skulle vara en enbart svenskspråkig enhet (Åland). Den skulle kunna enligt skild överenskommelse och enligt vad som skulle ge effektiviserings fördelar samarbeta med en annan Distriktbyrå.

Åländska distriktets byråchef och dess sekreterare måste behärska svenska utmärkt, för att kunna sköta Åländska personalens och verksamhetens åtaganden.

Vissa effektiviserings fördelar skulle erhållas.

Ålandsrättshjälpsbyråns förvaltningens samtliga handlingar skulle behöva vara på svenska (Då ämbetsspråket på Åland är enbart svenska).

Distriktbyrån skulle klara av gällande språkraven för att verksamheten på Åland skulle vara tryggad. Samt förvaltningen skulle klara av att uppfylla arbetsskyddets samt lagens övriga minimikrav.

1.4.1. Ändringsförslag i lagtext

1:1 paragraf första moment sista mening bör ändras till följande:

"På Åland produceras tjänsterna av skild självständig Rättshjälps- och intressebevakningsbyrån på Åland, vilket utgör en skild egen distrikt."

1:3 paragraf sista mening ändras till:

"Rättshjälps- och intressebevakningsbyrån på Åland ska ha ett ledande offentligt rättsbiträde som även är aktuella distriktets direktör, samt minst en allmän intressebevakare samt ett behövligt antal offentliga rättsbiträden, allmänna intressebevakare samt övrig personal."

2. Allmänna intressebevakningen.

Allmänt sett skulle den allmänna intressebevakningen i Finland kunna direkt omstruktureras till ett enskilt centralt statligt ämbetsverk, som har servicekontor på de nuvarande verksamhetsställen.

Jävs hinder torde inte finnas till detta. Allmänna intressebevakningens organisation och personal torde även vara mogen för detta.

Inte heller finns det någon behov till att hålla den allmänna intressebevakning som en del rättshjälpsverksamheten, förutom på Åland där stora drifts effektivitetsfördelar erhålls med kundmottagning, ledarskap och kunskapsrådgivning från rättshjälpsenhetens jurister. Dessa fördelar torde även kunna erhållas genom verksamhet i gemensamma lokaler.

Den allmänna intressebevakningen på Åland, bör fortsättningsvis ha som sitt ämbetsspråk svenska, då det är statlig verksamhet på Åland, samt personalen och klientelet är svenskspråkigt.

Ledarskapets och förvaltningens svensk språkighet tryggas enbart genom att ledarskapet finns på Åland.

2.1. Ändringsförslag i lagtext

Inga förslag givits, då förändringen är mera omfattande, varmed lämpligast görs av lagberedarna.

I allmänhet kan i förslaget nämnda stadganden stödas, ifall Ålands språkliga och regionala särställning beaktas i enlighet med ovannämnda förslagen, så att Svenska som ämbetsspråk på Åland inte äventyras.

Teneriffa, 22.3.2015 (under semestern)

Gard Larpes
Ledande offentliga rättsbiträde
Ålands rättshjälpbyrå